

PROBA ESPEZIFIKOA

2022ko PROBA

BIOLOGIA

PROBA

ERANTZUNAK

AZALPENAK

Azterketak bi atal ditu:

- Lehen atalean, bi gaietako bat azaldu behar da: **A** edo **B**.
- Bigarren atalean, hiru galderei erantzun behar zaie.

Aintzat hartuko dira:

- Hizkuntza zientifikoaren erabilera.
- Ideiak adierazteko ordena eta heldutasuna.
- Azterketaren aurkezpen egokia. Probaren iraupena: ordu bete

AUKERATU GAI BAT: **A** edo **B**

(4 puntu)

A.- Gai biziaren osaerak: Bioelementuak eta biomolekulak. Defini ezazu elementu primario bat, elementu sekundario bat eta oligoelementu bat. Eman itzazu mota bakoitzaren adibideak.

Adieraz ezazu zer diren biomolekula organikoak eta ez-organikoak, eta zer funtzio biologiko dituzten. Eman adibideak.

B.- Arnasketa. Arnasketa zelularra eta organismo mailako arnasketa. Azaldu bi prozesuak. Prozesuen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak. O₂-aren eta CO₂-aren eginkizuna bi prozesuetan.

ERANTZUN GALDERA HAUEI:

(6 puntu)

1. Erantzun galdera hauei:
 - a. Zer dira birusak?
 - b. Zer dira bakterioak?
 - c. Zer da hartzidura? Aipatu motak eta eman adibideak.
2. Zer da mitosia? eta meiosis? Zer zelula motak egiten dute mitosia eta meiosis gizakietan? Zergatik bi mekanismo zelulak banatzeko? Azaldu.
3. Aipatu itzazu immunitate aktiboaren eta pasiboaren arteko desberdintasunak. Zer desberdintasun daude txertaketaren eta seruma ematearen artean? Arrazoitu erantzuna

EBAZPENA BIOLOGIA (2022ko maiatza)

ZUZENTZEKO IRIZPIDEAK

GAIK	Puntuak	ERANTZUNA K
<p>A. Bioelementuak eta biomolekulak. Defini ezazu elementu primario bat elementu sekundario bat eta oligoelementu bat. Eman itzazu mota bakoitzaren adibideak. Adieraz ezazu zer diren biomolekula organikoak eta ez-organikoak, eta zer funtzio biologiko dituzten. Eman adibideak.</p>	4	<ul style="list-style-type: none"> - Bioelementu motak definitzea eta bereiztea. Adibideak jartzea. (1 puntu) - Biomolekula organikoak identifikatzea. (0,5 puntu) - Biomolekula ez-organikoak identifikatzea. (0,5 puntu) - Biomolekula organikoen funtzio biologikoak azaltzea. Adibideak jartzea. (1 puntu) - Biomolekula ez-organikoen funtzio biologikoak azaltzea. Adibideak ematea. (1 puntu)
<p>B. Arnasketa zelularra eta organismo mailako arnasketa. Azaldu bi prozesuak. Prozesuen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak. O₂-aren eta CO₂-aren eginkizuna bi prozesuetan.</p>	4	<ul style="list-style-type: none"> - Arnasketa zelularren helburua azaltzea. Zelula eta organulu mailan, non gertatzen den. Zeluletan O₂-ak eta CO₂-ak duten eginkizuna adieraztea. (1,5 puntu) - Organismo mailako arnasketa: Oxigenoa finkatzea, oxigenoa garraiatzea, CO₂-a kanporatzea (1,5 puntu). - Bi prozesuen arteko lotura adieraztea. (1 puntu)
GALDERAK	Puntuak	ERANTZUNA K
<p>1.- Erantzun galdera hauei: a. Zer dira birusak? b. Zer dira bakterioak? c. Zer da hartidura? Aipatu motak eta eman adibideak.</p>	2	<ul style="list-style-type: none"> - Birusen definizioa. Zelula barneko parasito hertsiki gis identifikatzea (0,5 puntu). - Bakterioen definizioa. Mikroorganismo prokariotoak direla adieraztea. (0,5 puntu). - Hartidura prozesu metabolikoaren ezaugarriak adieraztea. Hartidura laktikoaren eta alkoholikoaren garrantzia (1 puntu).
<p>2.- Zer da mitosia? eta meiosis? Zer zelulamotak egiten dute mitosia eta meiosis gizakietan? Zergatik bi mekanismo zelulak banatzeko? Azaldu.</p>	2	<ul style="list-style-type: none"> - Mitosiaren definizioa. Zelula eukarioto somatikoetako kariozinesi mota bat dela adieraztea (0,5 puntu). - Meiosiaren definizioa. Gametoak ekoizteko ugalketa zelulak banatzeko mekanismoa da. Espermatzoideak eta obuluak. (0,5 puntu). - Mitosiaren eta meiosiaren arteko aldeak (1 puntu).

BIOLOGIA

BIOLOGÍA

<p>3.- Aipa itzazu immunitate aktiboaren eta pasiboaren arteko desberdintasunak. Zer desberdintasun daude txertaketaren eta seruma ematearen artean? Arrazoitu erantzuna.</p>	<p>2</p>	<p>- Immunitate aktiboa definitzea. Berezkoa edo naturalaeta ez-berezkoa edo artifiziala desberdintzea. (0,75 puntu) -Immunitate pasiboa definitzea. Berezkoa edo naturalaeta ez-berezkoa edo artifiziala desberdintzea. (0,75 puntu) -Txertoak eta serumak bereiztea. (0,5 puntu)</p>
--	-----------------	--

**PROBAKO GALDEREN ETA EZAGUTZA-ADIERAZLEEN ARTEKO
KORRESPONDENTZIA**

Galdera	Ezagutza-adierazleak
A	1.1. Gai biziaren osaera azaltzea, bioelementuak eta biomolekulak identifikatuz. 1.2. Biomolekulen egitura kimikoa eta izaki bizidunetan betetzen duten funtzioa erlazionatzea.
B	2.4. Arnasketa zelularraren esanahi biologikoa azaltzea. 3.2. Biriketan gertatzen den gas-trukea azaltzea.
1	5.5. Birusen egitura interpretatzea. 2.6. Bide aerobioaren eta bide anaerobioaren arteko energia-desberdintasunak adieraztea. 5.1. Mikroorganismoek agente onuragarri eta kaltegarri gisa duten funtzioa azaltzea. 5.4. Bioteknologiak nekazaritzan, elikagaien industrian, industria farmazeutikoan eta medikuntzan dituen aplikazioak azaltzea.
2	2.7. Mitosiaren eta meiosiaren arteko desberdintasunak aztertzea, eta beren esanahi biologikoa.
3	6.2. Izaki bizidunek antigenoen aurrean garatzen dituzten defentsa-mekanismoak aztertzea. 6.6. Immunologiaren zenbait aplikazio aztertzea.